

Het CLB helpt.

Vrij CLB Waas- en Scheldeland vzw

**Verontrusting : een gedeelde zorg van
school en CLB**

Dezelfde taal

Er is sprake van verontrusting wanneer:

- de ontwikkelingskansen van een minderjarige bedreigd worden (de provisie-, protectie- of participatierechten van de minderjarige worden geschonden);
- de (psychische, fysieke of seksuele) integriteit van een minderjarige of van één of meer gezinsleden worden aangetast.

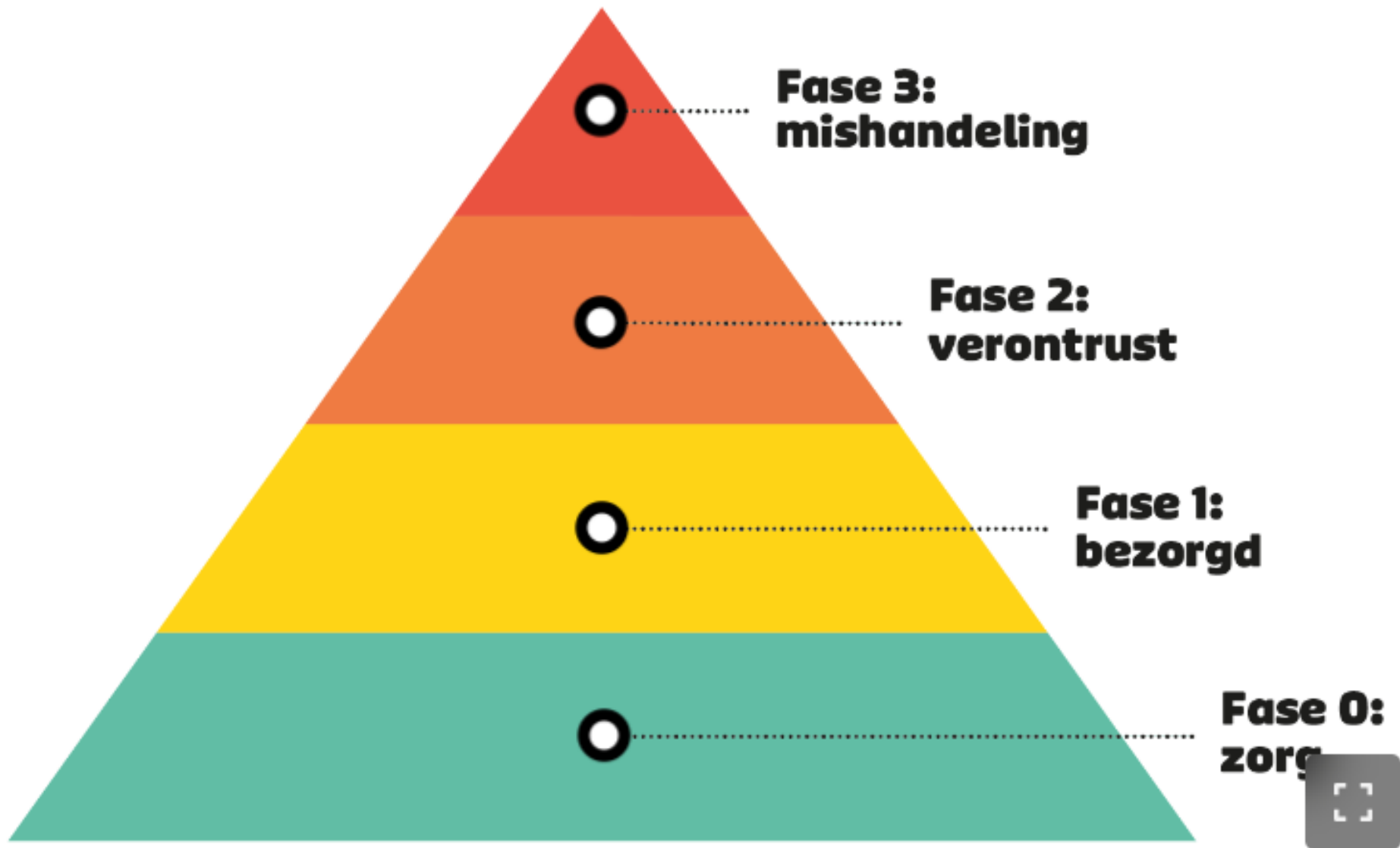
Jeugdhulp

Uitgangspunten

- Aanklampend en subsidiair
- Vrijwillige hulpverlening boven gedwongen hulpverlening
- Krachtgericht en gericht op netwerk
- Transparant
- We gaan ervan uit dat ouders handelen vanuit pedagogische onmacht / onwetendheid en niet vanuit slechte wil

Je maakt je (nog) geen zorgen

Je bent bezorgd, maar weet nog niet wat er is

Fase 1: bezorgd

Stappenplan vermoeden van verontrusting

Stap 1 : Vermoeden (aanhoren)

Wetende dat de meeste leerlingen niet spontaan vertellen over hun verontrustende situatie, is observatie aan de hand van mogelijke signalen die deze leerling uitzenden, belangrijk.

Deze signalen kunnen zowel lichamelijk, emotioneel als gedragsmatig zijn:

- Weinig spontaan, volzaam
- Angstig, weinig zelfvertrouwen
- Schrikachtig, waakzaam
- Agressief, wantrouwend
- Blauwe plekken (brandwonden...)
- Ontwikkelings- of groeiachterstand
- Verandering in gedrag
- ...

Stap 2 : Melden aan de zorg

De leerkracht meldt het 'niet-pluis-gevoel' aan de zorg door zo concreet mogelijk te omschrijven wat opvalt en verontrust.

Ze bepalen welke stappen ze verder zullen zetten:

- verder observeren
- Gegevens samenleggen
- Meerdere hypothesen (kijk en denk breed)
- Gesprek met leerling voorbereiden

Stap 3 : Gesprek (zorg)leerkracht en leerling

De leerkracht brengt samen met de zorg een 'boodschap van ongerustheid' naar de leerling over.

Bv. Ik merk dat je zo stil bent de laatste tijd. Ik maak me zorgen om jou. Weet dat je altijd naar me toe kan voor een babbeltje.'

Tips:

- Wees rustig als leerkracht. Schrikken of emotioneel reageren lokt angst en onveiligheid uit bij de leerling
- Beloof geen geheimhouding aan de leerling. De mogelijke betrokkenheid van het CLB wordt reeds besproken met de leerling.

Stap 4 : Bespreken met contactpersoon CLB

Neem contact op met de contactpersoon van het CLB en ga in gesprek. De zorg kan zijn bezorgdheid uiten en bespreekt welke stappen reeds gezet zijn.

De school en het CLB stemmen af wie welke volgende stappen zal zetten.

Bv. CLB coacht de leerkracht, CLB gaat in gesprek met de leerling, leerkracht volgt het tempo van de leerling en bouwt het vertrouwen op...

Het CLB neemt de regie op van het verder exploreren van de verontrusting.

Stap 5 : Opstart traject?

Bij een leerling van het lager onderwijs vindt er vanuit de school een gesprek met de ouders plaats. De school nodigt de ouders uit om de zorgen te bespreken. Bij dit gesprek is het CLB aanwezig. Afhankelijk van het verloop van het gesprek neemt het CLB al dan niet een verder traject op zich.

Bij een leerling van het secundair onderwijs neemt het CLB het traject op zich, mits akkoord van de leerling. We bekijken op het tempo van de leerling wanneer de zorgen met de ouders kunnen besproken worden.

Het doel van het oudergesprek is, om in overleg met ouders, school en CLB te komen tot samenwerking vanuit een gedeelde zorg, om de fysieke en emotionele ontwikkeling van de leerling te garanderen.

Stap 6 : CLB-traject

Het CLB volgt de leerling verder op in samenwerking met de ouders. Het welbevinden van de leerling staat steeds centraal.

Als hulpverlening niet op gang komt of geen samenwerking mogelijk is, kan het CLB verdere stappen zetten naar een gemandateerde voorziening (OCJ/VK).

Het CLB helpt.

Vrij CLB Waas- en Scheldeland vzw

Fase 1: bezorgd

Het gesprek met de leerling aangaan

Vorbereiding

- Maak voor jezelf het verschil tussen feiten (wat je hoort en wat je ziet) en interpretaties/vermoedens (wat je denkt/veronderstellingen)
- Deel je bezorgdheid met het zorgteam en bekijk samen in welke fase van het stappenplan van verontrusting je zit
- Bedenk op voorhand wat je met het gesprek wil bereiken (doel).
- Geef de leerling zoveel mogelijk de regie in eigen handen (waar, wanneer en met wie wil de leerling spreken)
- Sta stil bij welke gevoelens en gedachten de situatie bij jou oproept

Contextfactoren:

- voorzie voldoende tijd
- Zoek een ruimte waar je niet gestoord wordt
- Let op de positie ten opzichte van de leerling: ooghoogte, liefst niet tegenover elkaar...

Algemene houding

- Creëer een veilige sfeer en schets het kader van waaruit je kan spreken : behandel informatie vertrouwelijk (discretieplicht), maar beloof geen geheimhouding aan de leerling en maak geen loze beloftes.
- Maak contact met de leerling en stel hem/haar op zijn/haar gemak.
- Pas je aan het niveau van de leerling aan, spreek de taal van de leerling (gebruik leeftijdsadequate woorden)
- Neem een open onwetende houding aan.
- Neem geen veroordelende houding aan ten opzichte van de ouders. Geef aan dat het gedrag van de ouder niet oké is, maar veroordeel de ouder niet als persoon.
- Stel geen suggestieve vragen: "Hoe voel je je?" ipv "Ben je bang?"
- Stel geen waarom vragen
- Toets bij de leerling af of je de boodschap goed begrepen hebt.
- Zet de kracht van stilte in.
- Volg het tempo van de leerling. Dwing de leerling niet tot spreken als die er niet klaar voor is.
- Geef aan dat je nabij bent en steeds wil luisteren.
- Respecteer en erken de gevoelens van de leerling, ook gevoelens van loyaliteit naar ouders.

Verloop gesprek

Start het gesprek met het delen van jouw observaties en zeg dat je je zorgen maakt. Voorbeeldzinnen:

- "Je bent zo stil de laatste tijd. Ik maak me wat zorgen. Scheelt er iets?"
- "Ik merk dat je je moeilijk kan concentreren/zo vaak last hebt van hoofdpijn/zo verdrietig bent de laatste tijd. Weet dat je altijd naar me toe kan komen voor een babbeltje."
- "Jij kiest wat je vertelt"

Maak gebruik van schaalvragen

Doorheen het gesprek:

Kies een methode die jou en de leerling ligt.

- samen een tekening maken
- Spelenderwijs
- Een gesprek tijdens een wandeling...

Eindig het gesprek gepast:

- Bespreek de volgende stappen (transparantie)
- Toets af of de leerling terug naar de klas kan
- Rond af met iets luchtig (bv. "Heb je iets leuks gepland deze week/dit weekend?")

Na het gesprek:

Deel je bezorgdheid en het resultaat van het gesprek met het zorgteam en/of met het CLB.

Het **CLB** helpt.

Vrij CLB Waas- en Scheldeland vzw

Wanneer luisteren om te weten verandert in luisteren om te begrijpen, ontstaat echt contact.

Je ziet of je hoort iets wat je verontrust

Fase 2: verontrust

Stappenplan acute situatie van verontrusting

Stap 1 : Melding vanuit de leerling

De leerling brengt een verhaal van mishandeling of fysieke letsels kunnen vastgesteld worden, gelinkt aan mishandeling.

De leerkracht meldt dit aan de zorg door zo concreet mogelijk de verontrusting te omschrijven. De mogelijke betrokkenheid van het CLB wordt reeds besproken met de leerling.

Tips:

- Wees rustig als leerkracht. Schrikken of emotioneel reageren lokt angst en onveiligheid uit bij de leerling
- Beloof geen geheimhouding aan de leerling

Stap 2 : Bespreken met het CLB

De leerkracht/directie meldt dit aan het CLB. Afhankelijk van de casus worden volgende mogelijkheden besproken:

- Leerkracht of zorg heeft opnieuw een gesprek met de leerling
- Het CLB heeft een gesprek met de leerling
- De CLB-arts doet een vaststelling
- ...

In alle situaties wordt de hoogdringendheid/ernst ingeschat.

In overleg wordt bekeken of een CLB-traject wordt opgenomen

Stap 3 : Opstart traject?

Naargelang de ernst en hoogdringendheid vindt er zo snel mogelijk een gesprek met de ouders plaats.

De directie nodigt de ouders uit via een 'dwingende' telefoon om de zorgen te uiten. Bij dit gesprek is het CLB aanwezig. Afhankelijk van het verloop van het gesprek neemt het CLB al dan niet een verder traject op zich.

Stap 4 : CLB-traject

Het CLB volgt de leerling verder op in samenwerking met de ouders. Het doel is om de veiligheid van de leerling te garanderen.

Als hulpverlening niet op gang komt of geen samenwerking mogelijk is, verwijst het CLB via een M-document door naar een gemandateerde voorziening (VK/OCJ).

Bij hoogdringendheid en weinig tot geen medewerking van de ouders wordt de Procureur Jeugdzaken (parket) gecontacteerd.

Het CLB helpt.

Vrij CLB Waas- en Scheldeland vzw

Het CLB stelt
kindermishandeling vast

**Fase 3:
mishandeling**

Het CLB stelt
kindermishandeling vast

**Fase 3:
mishandeling**

Klasse > Schoolbeleid > Kansengroepen

MENING

“Ook voor leerlingen die het thuis moeilijk hebben, mag je vooral leraar zijn”

7 december 2023 • 7 minuten lezen

Klasse > Leerlingenbegeleiding > Leefwereld van je leerlingen

VERHAAL

“Voor sommige leerlingen is de school hun enige veilige thuis”

Laatste wijziging: 11 december 2023 • 8 minuten lezen

Klasse > Leerlingenbegeleiding > Leefwereld van je leerlingen

TIPS

Trauma: 8 tips voor een veilig klasklimaat

Laatste wijziging: 7 december 2023 • 3 minuten lezen

Klasse > Leerlingenbegeleiding > Leefwereld van je leerlingen

SPECIALIST

Hoe je een trauma door een vluchtverleden opvangt

Laatste wijziging: 6 december 2023 • 4 minuten lezen

Klasse > Leerlingenbegeleiding > Mentale gezondheid

SPECIALIST

Wat als een leraar kindermishandeling vermoedt?

6 mei 2021 • 4 minuten lezen